MEMÒRIA RESUM

"PERIODISMES DIVERSOS, PERIODISMES TRANSFORMADORS"

Jornada organitzada pel Grup de Comunicació de la Xarxa BCN Antirumors, el 26 d'octubre 2016, en l'Edifici Disseny HUB Barcelona. La seva finalitat va ser: generar i promoure espais per teixir sinergies, establir aliances, i facilitar noves fonts d'informació per construir, de forma compartida, un escenari comunicatiu lliure de rumors, prejudicis i estereotips on tots els veïns i totes les veïnes de la ciutat s'hi sentin partícips i representades.

XARXA BCN antiRUMORS

Ajuntament de Barcelona

Jornada de treball, reflexió i intercanvi d'experiències, que s'emmarca en el Pla d'Acció [1] de la Xarxa BCN Antirumors, i que s'organitza des del grup de comunicació de la Xarxa conjuntament amb l'Ajuntament de Barcelona.

L'objectiu de la jornada ha estat definir, impulsar i promocionar dinàmiques periodístiques i comunicatives que es connectin, de manera professional i responsable, amb la diversitat sociocultural de la ciutat.

Aquest espai de treball compartit, adreçat especialment a entitats, estudiants, mitjans i professionals de la comunicació, s'ha articulat al voltant d'un seguit d'activitats (ponències, taula rodona, intercanvis d'experiències, espais informatius, exposició, etc.):

CONVERSA INAUGURAL:

"DONA, PERIODISTA, NEGRA. ESTRATÈGIES PER SOBREVIURE COM A DONA I COM A PROFESSIONAL"

Convidades

Lucía Asué Mbomío és llicenciada en Ciències de la Informació, diplomada en direcció i guió de documentals per l'Institut de Cine de Madrid, i Màster en Ajuda Internacional i Desenvolupament. Ha treballat com a reportera a Telemadrid i Antena 3. Actualment forma part de l'equip del programa "Aquí la tierra" (TVE) i escriu regularment en el web Afroféminas. A més, ha dirigit programes sobre cultura, VIH, dona i discapacitat a Guinea Equatorial. Paral·lelament, ha col·laborat amb ONGs i organismes internacionals com Amnistia Internacional, FNUAP o Unicef.

Carme Colomina Saló és periodista del diari Ara i investigadora associada al CIDOB. Ha estat professora de Periodisme Internacional a la Universitat de Vic i a la Universitat Pompeu Fabra i, des de fa tres anys, és visiting professor al Col·legi Europa de Bruges, Bèlgica. Com a periodista ha treballat també a Catalunya Ràdio (corresponsal a Brussel·les, cap d'Internacional i sotscap d'Informatius). Ha cobert cimeres internacionals en una vintena de països, la guerra de l'Afganistan del 2001 o la revolta egípcia contra Hosni Mubarak el 2011. Recentment ha estat escollida membre de la Junta de Govern de l'ICIP, Institut Català Internacional per la Pau.

Idees clau

Com es poden conquerir i/o generar espais comunicatius, en les redaccions i en els relats informatius, oberts a veus diverses fins ara silenciades.

Les persones tenim un concepte de nosaltres mateixos i de les nostres societats molt homogeni. Hem consumit al llarg de la vida informació i imatges molt estereotipades, força allunyades de la realitat de les persones. Els periodistes al final som persones i estem plens de prejudicis, com qualsevol, però som un altaveu i la nostra feina alimenta les consciències de molt gent.

[1] Pla d'Acció 2016-2020 Xarxa BCN Antirumors: http://bit.ly/PAXCAT

QUÈ ÉS LA XARXA BCN ANTIRUMORS ?

Som persones, associacions, entitats, equipaments, serveis municipals i l'Ajuntament de Barcelona que treballem de forma col·laborativa per eliminar els rumors, els estereotips i les discriminacions que dificulten la convivència a la ciutat.

Actualment, som prop de 1000 membres, entre entitats i persones a títol individual.

El Grup de Comunicació és un dels cincs grups de treball de la Xarxa.

Dissenya, planifica i desenvolupa accions per promoure l'ús d'un llenguatge inclusiu i el correcte tractament de la diversitat cultural en els mitjans de comunicació.

+informació:

www.bcn.cat/antirumors

antirumors@bcn.cat

Fem crítica i autocrítica

La terminologia que utilitzem, per posar un exemple, és molt important i té conseqüències. Parlar d'immigrants, de migrants de segona generació, de negres, de no blancs... és que jo no puc ser d'aquí? Parlem d'identitats líquides, per les quals som prismes amb infinitat de cares. I si això és així, aleshores, jo no només sóc negra, no només sóc espanyola, no només sóc d'origen equatoguineà, però sí sóc equatoguineana, espanyola, madrilenya, d'Alcorcón i mil coses més. Relatem una societat que anomenem diversa, però la vivim de manera diversa? Fem crítica i autocrítica sobre els termes que fem servir per definir-nos i arribem a un consens.

Treballant sense guia d'estil

És significatiu que aquí no existeixi una guia d'estil sobre aquests temes, com a altres indrets, perquè moltes vegades informem sobre col·lectius dels quals no tenim ni idea i ho fem amb certa irresponsabilitat. A vegades també amb certa innocència. Inclús els mitjans i els periodistes que 'a priori' es mostren de ment oberta, no deixen de beure dels mateixos estereotips que tenim tots. I un dels principals problemes es que si no expliquem el context en el que viuen o del que marxen els protagonistes de les notícies, és gairebé impossible començar a empatitzar amb aquesta gent. Aquest tractament parcial genera una divisió racista o paternalista envers els diferents col·lectius. Per exemple, un dels arguments més estesos i freqüents quan parlem de racisme és que el fenomen migratori és recent i nou en aquest país. Això és insultant i ja va sent hora que es tingui en compte que ja des del segle XVIII aquí hi va haver moltes persones negres a causa de que Espanya va participar activament en l'esclavitud i en la colonització de territoris africans.

Excepcionals, hipersexualitzats, exòtics?

I no és només que l'estereotip faci pensar que tots som de fora quan molts som o podem ser d'aquí. També falseja la realitat diversa el fet que hi ha estereotips com l'excepcionalitat (una negra periodista!), la hipersexualització (que afecta els homes i les dones, però les dones més), l'exotització atroç i la sensació de ser instrumentalitzada. És important parlar-ne per desfer imatges perennes que tenim incrustades, tot i que de vegades això genera contradiccions. La necessitat de visibilitzar-nos i de tenir referents és molt real perquè et fa sentir que ets part de la societat que t'envolta. Però hem de veure de quina manera es representa aquesta gent als mitjans de comunicació. Hi ha representacions que són una vergonya i això ens hauria de fer mal a tots, no només a la comunitat afectada. Les xarxes socials, per exemple, van molt bé per a la visibilització d'altres realitats i d'un Estat espanyol realment divers en tots els sentits, però de vegades són com un contenidor de bilis.

Els mitjans de comunicació podem ser transformadors organitzant espais de coneixement i debat com aquesta jornada, podem vetllar per la inclusió de persones de diferents races i ètnies a les redaccions i a les informacions, podem impulsar mitjans gestionats pels mateixos col·lectius, i a vegades simplement podem implementar allò que ens van ensenyar a la universitat.

Més informació sobre el contingut d'aquesta entrevista a:
http://bit.ly/ENTREVISTACRÍTIC
i per visionar l'entrevista completa:
https://www.youtube.com/watch?v=K7RuR4kX7uM

ESPAIS D'INTERCANVI D'EXPERIÈNCIES

Campanyes virals, nous models empresarials, maneres participatives de fer informació... Vuit iniciatives comunicatives (presentades en 4 blocs) nascudes com a resposta als models predominants en crisis. Són viables? Quines metodologies utilitzen? Quins resultats se n'obtenen?

TAULA A: COM ES CONSTRUEIXEN LES NOTÍCIES

Les representacions estigmatitzants i discriminatòries del poble gitano en alguns mitjans de comunicació i com es dissenyen, des de les entitats gitanes, les accions per a desmuntar aquest relat. En quin context els mitjans de comunicació generen les notícies.

Ponents

Pere García: Vicepresident 1er. de política i comunicació de la FAGiC[2]

Medir Plandolit: Corresponsal per TV3 al Magrib i director de continguts de Vice (plataforma internacional de notícies creada amb i *per a una generació jove)*

Idees clau

"La gent consumeix històries, bones històries"

Davant la crisi financera i la convergència dels mitjans de comunicació, els grans grups mediàtics es mobilitzen amb diverses estratègies de diversificació per tal de mantenir el control de la informació, crear noves normes i guanyar lectors/espectadors.

La gent vol bones històries i és possible explicar-les per donar a conèixer realitats de una manera més real. Amb una actitud proactiva, podem ser consumidors crítics d'aquestes històries, buscant-les a les plataformes i heterogènies tipologies de contingut i format disponibles.

En aquest context, els professionals de la comunicació han de modificar la seva manera d'investigar i explicar una bona història. Apropiant-se de les xarxes socials, és una nova manera d'experimentar amb diverses formes de fer periodisme. Una altra és cercant fonts properes per explicar bones històries en primera persona. Amb el despatx al carrer, amb temps per fer recerca i amb ganes de relacionar-se amb les persones de les que s'ha de parlar. Caldria recuperar una voluntat cultural per tal que el relat periodístic comuniqui una imatge més justa de la realitat, justa amb els fets i justa amb els protagonistes de la notícia.

"La nostra imatge la construeixen els altres"

Exemple flagrant de comunicació fallida és la construcció de notícies supèrflues i estereotipades sobre els gitanos i la seva cultura. Sense coneixement i amb diferents interessos, es barregen ignoràncies i afany de protagonisme. No es busquen fonts properes amb qui contrastar i construir la notícia. El resultat que es serveix a lectors i espectadors és un relat que altera la imatge real de la comunitat gitana. La invisibilitza en tota la seva diversitat.

Quan una comunitat no té poder econòmic ni polític, i a sobre no se l'escolta encara que ho vulgui, es pot confondre al lector o espectador tot dient coses com ara que els gitanos no parlen el català o que no estudien. Aquesta és la imatge que es construeix. Per tal de crear una notícia real, cal tenir una font propera a la que consultar. Només així es pot visibilitzar que els gitanos sí parlen català i sí estudien, per exemple, que sí generen notícies positives. Només buscant i

2 Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya: www.fagic.org

creant més espais de comunicació en els que els gitanos, les gitanes i les entitats puguin participar d'una manera o altre en la construcció de la informació. Sense l'ajuda d'uns mitjans i uns periodistes responsables i conscients del seu poder i influència, costa molt, és impossible construir per a la societat una imatge més justa i real del poble gitano.

TAULA B: COM ES CONSTRUEIXEN LES NOTÍCIES

Creació de la campanya "Donem veu al #votinvisible", de la Fundació Arrels, vinculada a la problemàtica del sensellarisme. L'innovador model organitzatiu i metodològic del col·lectiu SOMATENTS i la seva aposta per un periodisme social.

Ponents

Marta Pulgar: Responsable del departament de Comunicació de la Fundació Arrels[3].

Helena Roura i Oriol Soler: Periodistes de SomAtents[4]**.**

Idees clau

Fundació Arrels i l'acció #votinvisible

Arrels és una entitat que polititza la comunicació, posant-la al mig de la seva activitat. Utilitzen un missatge clar i directe, apte per tots els públics. «Per arribar a tothom ens ha d'entendre tothom», afirmen.

Dins la seva estratègia comunicativa utilitzen sempre la veu dels protagonistes. Prenen testimonis per explicar la seva experiència i obren espais i canals de comunicació perquè les mateixes persones protagonistes participin dels processos comunicatius.

Algunes accions inspiradores d'Arrels són l'organització de sessions de Twitter amb persones sense llar a través del compte compartit @placidomoreno; el blog de Miquel Fuster, que va viure 15 anys al carrer; l'acció #votinvisible durant el període de campanya electoral per fer arribar els missatges de persones sense llar als polítics mitjançant els perfils cedits de *tuiters* amb incidència. L'acció va ser *trending topic* i va arribar a nous públics, tot multiplicant la seva difusió i generant altres accions en cascada, com ara articles a blogs i, gràcies a que es van convidar periodistes, també tribunes i editorials a diversos mitjans.

Amb Twitter com a eina d'incidència política, Arrels explora les possibilitats de la comunicació participativa amb la finalitat que les persones sense llar guanyin poder a les xarxes socials, se sentin escoltades i aconsegueixin respostes, compromisos i aliances importants.

SomAtents: col·lectiu d'acció periodística

SomAtents és una plataforma periodística transgeneracional i multimediàtica. Tracten temes «perifèrics» i donen veu a les persones que generalment no apareixen als mitjans de comunicació. Decideixen els temes amb molta cura i donen molta importància a les fonts. Es defineixen com a «col·lectiu d'acció periodística» que vol fer periodisme, no activisme.

La seva acció es concreta en tres branques:

- **El magazine**, amb textos, cròniques, reportatges sobre temes invisibilitzats i amb les fonts com a subjectes actius de la noticia. Mitjançant un periodisme literari o narratiu, tracten temes globals complexos a partir d'històries locals. «No existeix l'objectivitat al periodisme, intentem ser honestos».
- **Els cursos**, que també es troben a la web.

[3] http://www.arrelsfundacio.org/es
[4] http://somatents.com/

- **L'acció**, amb exemples com ara «Retrats paral·lels», on es fan fotos i recullen històries de veïns i veïnes del Raval per després plasmar-les en una exposició. Una altra acció és «Retrats circulars», de joves del cau del Besòs que incorporen la mirada periodística i es comuniquen amb el barri fent fotos i muntant una exposició final. Pel futur, el projecte anirà a altres barris de la ciutat, es farà un reportatge de memòria històrica sobre una antiga presó de dones al Raval i un altre sobre el naixement de la rumba catalana al mateix barri.

Des de l'experiència d'Arrels i SomAtents, es constata que el periodisme no ha de ser unidireccional. A l'hora de construir bones històries, hi ha una diferència important entre utilitzar un subjecte passiu i donar eines a aquest subjecte perquè expliqui la seva realitat.

TAULA C: COM ES RELATA LA DIVERSITAT CULTURAL

Per aconseguir un panorama comunicatiu de tots i totes, no n'hi ha prou amb relatar la diversitat sense estigmatitzar-la; cal que la diversitat parli per ella mateixa, que participi en la construcció dels relats comunicatius. Aquestes experiències mostren que això és possible.

Ponents

Amad **Hussain Sultana:** Activista social i col·laborador de ràdio i televisió (Pakcelona, BTV, Radio 4).

Mireia Chavarria: periodista i col·laboradora de La Directa[5], un mitjà de comunicació que aposta per la transformació social.

Idees clau

El relat té conseqüències

El paper del mitjans de comunicació en la construcció d'un relat sobre la diversitat cultural té conseqüències en la vida quotidiana de les persones de contextos culturals diversos. Sovint es reforcen els rumors, prejudicis i estereotips sobre la diversitat de la ciutat des dels mitjans. Tothom té la responsabilitat pel que escolta i llegeix, pel que escriu i publica com a informació. Per això els relats s'han de transformar perquè siguin rigorosos i veraços, com s'intenta fer als espais de Pakcelona, BTV i Ràdio 4, per exemple. L'activisme social en aquest àmbit pot ajudar a generar marcs comunicatius alternatius als discursos majoritaris que no reconeixen la diversitat cultural.

Cal entendre que som una societat diversa però això no es reflecteix prou en tots els àmbits. No reconèixer la diversitat és fer mal a la societat en el seu conjunt. Fomentar la participació de joves d'origen immigrant als espais d'informació i comunicació és una forma d'acceptar aquesta diversitat, però cal deixar de ser paternalistes. Poden contribuir com a professionals si se'ls recneix com a tals i no només com a persones d'origen divers.

Les persones que integren La Directa, un projecte assembleari, autogestionat i descentralitzat, entenen la comunicació com una eina de transformació social i no com a simple mercaderia o negoci. Per aquesta raó, la Directa vol ser una eina comunicativa per visualitzar les pràctiques dels moviments socials, els projectes polítics, socials i culturals que plantegen un model alternatiu a l'actual i els col·lectius invisibilitzats per la majoria de mitjans de comunicació.

[5] https://directa.cat/

És important tenir en compte que els mitjans de comunicació són entitats amb molt de poder. Pels mitjans més petits, en canvi, no disposar de finançament dóna més llibertat i també un gran sentit de responsabilitat a l'hora de donar veu, a través de la investigació, el debat i l'anàlisi, a una diversitat social invisibilitzada mediàticament.

Cal ser autocrítics per facilitar la transformació social. I una tasca significativa és reflectir les diversitats, en especial aquelles que tenen menys accés a plataformes d'expressió i vehiculació dels missatges. A la Directa posen molta cura a l'ús del llenguatge periodístic, revisen minuciosament el lèxic, opten per un llenguatge no sexista. Però això no és tot: el relat periodístic és capaç de bastir imaginaris racistes i solidificar prejudicis estigmatitzants. És per això que és important anar amb peus de plom i revisar com, per què i en quina tipologia de textos apareixen aquestes diversitats. I, molt especialment, revisar des d'on parlem, tot deixant que la diversitat parli per ella mateixa amb enfocaments menys paternalistes i més participatives.

El gènere periodístic permet posar un granet de sorra a favor de la interculturalitat. Però cal anar molt més enllà. Per combatre el racisme des dels mitjans de comunicació encara queden moltes coses per millorar, i molta feina per fer.

TAULA D: COM ES RELATA LA DIVERSITAT CULTURAL

Propostes sobte com normalitzar el tractament inclusiu de la diversitat i la immigració en prime time als telenoticiaris i als espots publicitaris i incloure la perspectiva intercultural en l'abordatge dels temes de l'actualitat LGTB i migrant, combinant l'activisme i la difusió cultural.

Ponents

Enrique Llacer, Toni Ponce i Jose Boisgontier: Presentadors del Programa Diversitats, que és un programa de ràdio matinal de la Fundació Trinijove i l'Associació ACATHI, distingit amb el Premi del Consell Municipal de Benestar Social als Mitjans de Comunicació 2016.

Nicolás Lorite: Doctor en Ciències de la Informació. Professor Titular del Departament de Comunicació Audiovisual i Publicitat, Universitat Autònoma de Barcelona. Membre de MIGRACOM-UAB.

Idees clau

Des del Programa Diversitats: El treball en xarxa entre Ràdio Trinijove i l'entitat ACATHI (Associació Catalana per a la integració d'homosexuals, bisexuals i transsexuals immigrades) ha generat el programa de ràdio Diversitats, que combina l'activisme amb la difusió cultural de la realitat LGBT i migrant des d'una perspectiva intercultural. És un espai matinal, amb una visibilització més àmplia a una temàtica sovint estigmatitzada. També facilita una interacció diferent, amb un públic molt més genèric.

Conjugant les variables de condició sexual i immigració, el programa es centra en els relats de persones que han hagut de migrar o fugir per la seva orientació o identitat sexual. L'estigmatització al país de destí és doble, doncs. Les seves biografies vinculen reflexions sobre activisme, cultura i geopolítica. Un dels pilars del programa són els referents socials i polítics que hi participen per donar més visibilitat a la realitat de persones migrades LGBT.

Els reptes són nombrosos, començant per la posició privilegiada i homogènia d'homosexuals i bisexuals no migrats, per exemple, o per la discriminació afegida d'una persona transsexual migrada. La diversitat no és viscuda igual i "inclús nosaltres ens sentim de vegades incòmodes parlant de diversitat." Es fa autocrítica del racisme existent dins el col·lectiu LGBT que, com tanta gent, són persones amb una visió estereotipada de la realitat. Certa prepotència en els països on s'ha aconseguit certa normalització en l'àmbit de la diversitat sexual en termes legals -l'anomenat homonacionalisme- fa que s'arribi a menysprear o "banalitzar" l'experiència de discriminació d'individus d'altres països, fins i tot victimitzant-los.

Pel que fa a la tasca de MIGRACOM-UAB: El grup de recerca MIGRACOM-UAB es centra en el tractament del fet migratori als mitjans de comunicació, tot conjugant l'anàlisi i la investigació de la realitat amb l'objectiu de normalitzar un tractament inclusiu de la diversitat i la immigració als telenoticiaris i als espots publicitaris. Col·labora a nivell estatal i internacional amb nombroses institucions i xarxes, empreses periodístiques i publicitàries, així com amb associacions i entitats per tal de vincular visions acadèmiques amb un coneixement més proper de la realitat.

Els estudis sobre discursos a les televisions estatals i autonòmiques relacionats amb la immigració destaquen el sensacionalisme i la tendenciositat de la major part de les notícies analitzades. En aquest àmbit sovint es limiten a informar sobre pasteres i arribades d'immigrants per mar, o de conflictes de convivència.

En el relat sobre la diversitat cultural és important, en el cas del tractament informatiu audiovisual, que parlin totes les fonts i que el tractament sigui idèntic per a tots i totes les persones que apareixen a la notícia. En el cas de la publicitat, que els fenotips i color de la pell dels actors i les actrius coincideixi amb la realitat. Val a dir que és difícil accedir a totes les fonts informatives i per això predominen les fonts oficials, que són de fàcil accés. Caldria preguntar-se, en relació a la publicitat, si la diversitat ven i si es poden fer anuncis que reflecteixin la realitat sense que sigui tractada de forma racista i xenòfoba, classista i sexista.

Projectes de MIGRACOM que són exemple d'aquesta voluntat de canvi en la inclusió de la diversitat són la creació de propostes/manuals/guies d'estil i bones pràctiques per a publicitat i TV que aporten alternatives per fer front a les dificultats existents.

ESPAIS PERMANENTS

Off the record

Espai informal per generar, amb diferents dinàmiques, l'intercanvi de contactes, presentacions informals de projectes, conèixer eines i recursos pel correcte tractament de la diversitat cultural als mitjans i apropar-se a noves iniciatives de futur.

L'espai o*ff the record* comptava amb diferents propostes que es descriuen a continuació:

- Un estand d'intercanvi de recursos online vinculats al correcte tractament de la diversitat cultural als mitjans.
- Un estand per deixar i recollir materials de diverses entitats.
- Un estand amb propostes de futur per la continuïtat de la jornada.
- Un plafó desplegable per fer i deixar contactes en un sobre a nom de cada participant.
- Un espai amb taules, cadires, paper i pissarra on asseure's i plasmar idees.
- L'exposició "Això (no) és real", amb titulars i notícies actuals comentades per a la reflexió sobre l'alarmisme i dramatisme en el tractament de la informació.

Aquest espai estava previst que tingués una rellevància especial dins la jornada, tant per la seva disposició com pel contingut: un punt central i de confluència de gent a la sortida de les diferents sales de treball per fer *networking,* amb l'estímul d'activitats i dinàmiques situades al voltant de l'espai de forma satel·lital. Finalment, per motius d'aforament, es va haver de canviar les sales de treball i l'espai *off the record* va perdre la seva centralitat. Els participants s'havien de desplaçar expressament per trobar-lo, hi havia moltes activitats programades, fins i tot algunes en paral·lel, i no es va preveure un temps dedicat únicament a fer aquest *cafè-networking* per a compensar.

Aquesta situació va repercutir en quasi totes les activitats de l'*off the record*, amb una participació baixa en tots els estands i molt breu per les presses, a més del canvi d'horari de presentació de l'exposició perquè fos profitosa. Tot i no aprofitar-se l'espai per fer contactes com estava previst, els formularis de satisfacció indiquen que l'experiència va ser molt positiva per a les persones que hi van passar. Animen a repetir-la donant més visibilitat a l'espai i potser facilitant un nom més directe, com ara *networking*.

Veus invisibles: Biblioteca vivent

En aquest espai interactiu, dinamitzat per ACATHI, els llibres són persones amb les quals dialogar de temes d'actualitat que elles protagonitzen en primera persona. La seva realitat, coneguda de manera directa i des de la font, es descobreix ben diferent de com surt habitualment descrita als mitjans de comunicació.

Això (no) és real: Exposició

Més informació sobre l'exposició: http://bit.ly/AIXÒNOÉSREAL

Relat sobre els imaginaris sobre la diversitat cultural que apareixen als titulars informatius, i com aquests poden reforçar el discurs de l'odi.

Una visió crítica i curosa d'aquest tipus de missatges sobre com es mostra la diversitat cultural és una manera de prendre partit per una societat millor informada i responsable. L'exposició "Això (no) és real" vol, a través d'exemples, dades i reflexions, fomentar aquesta visió des d'una actitud constructiva i oberta al debat.

Una exposició impulsada per Ajuntament de Barcelona, Espai Avinyó - Llengua i Cultura, Consorci per a la Normalització Lingüística, i Xarxa BCN Antirumors.

CLOENDA

TAULA RODONA: FER PERIODISME HONEST, UNA CURSA D'OBSTACLES?

Com a tota activitat professional, la pràctica del periodisme ve determinada per la precarietat laboral, els interessos empresarials i gremials, la formació... Analitzem com tots aquests aspectes condicionen també els relats sobre la diversitat que apareixen als mitjans de comunicació.

Ponents

Modera i participa: **Núria de José** (Col·legi de Periodistes de Catalunya)

Participen: **Francesc Ràfols** (Sindicat de Periodistes de Catalunya), **Joana Garcia** (periodista especialitzada en comunicació i gènere), **Omaira Beltrán** (Periodista i membre Xarxa BCN Antirumors), **Sergi Vicente** (Director BTV), i **Xavier Giró** (Professor de periodisme, UAB)

Idees clau

De les diferents intervencions, destaquem els següents temes:

- La triple responsabilitat dels mitjans, els periodistes i la ciutadania a l'hora de fer periodisme honest.
- Les noticies serveixen per explicar el món i també per transformar-lo.
- Importància del rigor informatiu, tant per part dels periodistes com dels mitjans de comunicació.
- La irresponsabilitat periodística té conseqüències, com ara l'etnificació de la delinqüència en les notícies ("lladres romanesos", "lladres marroquins"), que després ha estat emprada per partits polítics xenòfobs per justificar campanyes contra determinats col·lectius.
- Especial rellevància té l'autoexigència del periodista, amb una bona formació d'origen, per evitar caure en les inèrcies d'un mal tractament de la informació.
- Els interessos econòmics i polítics que hi ha darrera de determinats mitjans i les dificultats del dia a dia de les redaccions condicionen el tractament que es fa de la informació.
- Són importants el control de qualitat per part de les direccions dels mitjans de comunicació i el paper de una ciutadania que exerceix el seu dret a una informació acurada.
- La necessitat de lleis que obliguin els mitjans a fer un bon tractament informatiu. Catalunya i Espanya estan a la cua del món en aquest tema.
- L'activisme social és clau per tal d'aconseguir que es facin i es respectin aquestes lleis.
- Una ciutadania responsable ha de deixar de consumir mitjans de comunicació que no tractin la diversitat de manera honesta o que representin determinats col·lectius de manera negativa.
- La importància de la presència de persones diverses en els mitjans generalistes, on hi ha molt poques persones immigrades o d'orígens culturals diferents, aspecte que dificulta que es doni un bon tractament de la diversitat als mitjans.
- Resumint, els mitjans de comunicació no reflecteixen la realitat, caldria més diversitat a les redaccions i un enfocament més divers i rigorós en les notícies, amb lleis que assegurin un bon tractament de la diversitat. Periodistes, mitjans i ciutadania han de treballar plegats per aconseguir-ho.

La jornada va concloure amb la intervenció de **Lola López,** Comissionada d'Immigració, Interculturalitat i Diversitat de l'Ajuntament de Barcelona. Va destacar la importància de jornades com aquesta per canviar el relat sobre la diversitat. "Demanem als periodistes que siguin curosos en el tractament que fan de les notícies, però el discurs de la discriminació és comú a tota la societat. En la mesura que canviï la societat, canviarà també el periodisme". Cal avançar cap a una incorporació de persones diverses als mitjans de comunicació i cap a un relat diferent que acabi amb la problematització de la diversitat, que acabi amb la distinció "nosaltres i ells". Un relat que quan parli de "nosaltres" estigui parlant realment de tots i totes.

Per visionar la taula rodona completa:
https://www.youtube.com/watch?v=it9tCLIleWU

Avaluació Jornada "Periodismes diversos, periodismes transformadors"

Puntuació mitjana de la Jornada

Puntuacions

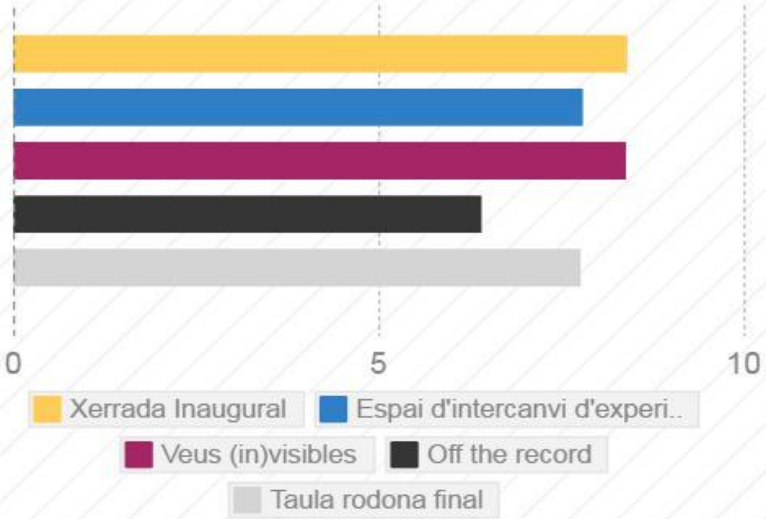

Valoració mitjana dels diferents espais

Aspectes que cal destacar

- Qualitat i diversitat del contingut
- Organització i varietat dels formats
- Ubicació
- Possibilitat d'intercanvi d'experiències

Tipus d'assistència

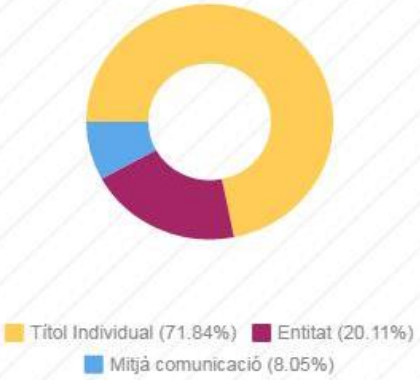

Influència

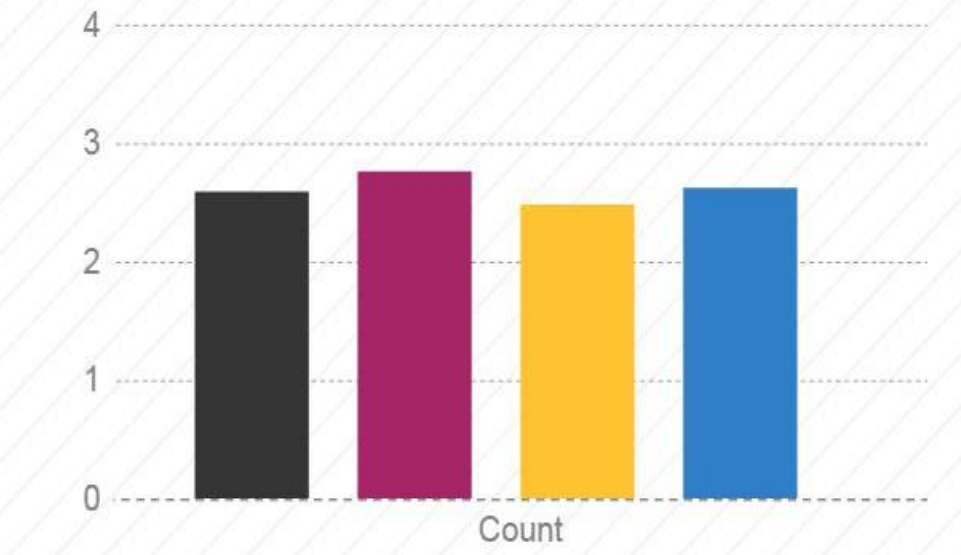

La teva participació a la Jornada ha fet que...?

- Tinguis més interès en relacionar-te amb gent d'altres cultures
- Tinguis més interès per saber més d'altres cultures
- Deixis de tenir algun estereotip concret
- Pensis que les altres cultures tenen coses interessants

Penses que la jornada ha estat útil per desmuntar rumors, prejudicis i estereotips sobre la diversitat cultural?

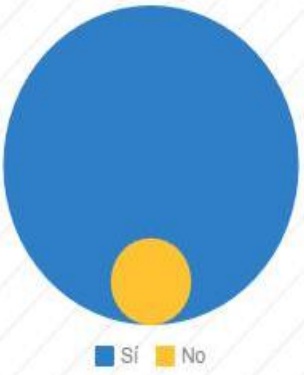

RESSÒ MEDIÀTIC

DIFUSIÓ

Francesc Ràfols

El dret a la informació, dret bàsic que mesura la qualitat democràtica d'una societat

Estereotips que discriminen

Catalunya, Propostes i iniciatives 18 Octubre 2016 Deixa un comentari

Col·legi de Periodistes de Catalunya
PERIODISTES.ORG

periodismes diversos, periodismes transformadors

27 SETEMBRE 2016 (27-09-2016)

"Periodismes diversos, periodismes transformadors" (/ca/noticia/periodismes-diversos-periodismes-transformadors-2202.html)

El Col·legi de Periodistes de Catalunya participa en aquesta trobada que té per objectiu definir, impulsar i promocionar dinàmiques periodístiques i comunicatives connectades amb la diversitat sociocultural de Barcelona. 26 d'octubre. Edifici Disseny Hub.

BARCELONA CULTURA
(http://barcelonacultura.bcn.cat/)

periodismes diversos, periodismes transformadors

"Periodismos diversos, periodismos transformadores" en el Disseny Hub

El 26 de octubre el Disseny Hub Barcelona acojerá la jornada "Periodismos diversos, periodismos transformadores" organizada por el grupo de comunicación xarxa Bcn Antirumores que incluye asociaciones como Acathi (Asociación catalana por la integración de homosexuales, bisexuales y transsexuales immigrantes) (http://www.acathi.org/), Acs Bac de Roda (Asociación Cultural y Social Bac de Roda) (http://www.acsbacderoda.org/) o la Federación de Associaciones Gitanas de Cataluña (http://www.fagic.org/). Esta Jornada de trabajo, relfexión e intercanvio de experiencias, nace con la voluntad de generar y promover espacios para tejer sinergias, establecer alianzas, facilitar nuevas fuentes de información y construir de forma conjunta un escenario comunicativo libre de rumores, prejucios y esteriotipos; donde todos los vecinos y todas las ecinas de la ciudad se sientan partícipes y representados.

"Periodismos diversos, periodismos transformadores" pretende definir, impulsar y promocionar dinámicas periodísticas y comunicativasque se conecten, de manera profesional y responsable con la diversidad cultural de la ciudad. El encuentro, que se realizará de 9h a 14h y contará con diferentes ponencias, exposiciones y talleres, va dirigido especialmente a entidades, estudiantes y medios. La inscripción es gratuita. (https://docs.google.com/forms /d/e/1FAIpQLSfqtpbHq-MEvpjc85M_Tab7_QXn0yn4ZpPJMNO8j6knS837wA/viewform?c=0&w=1)

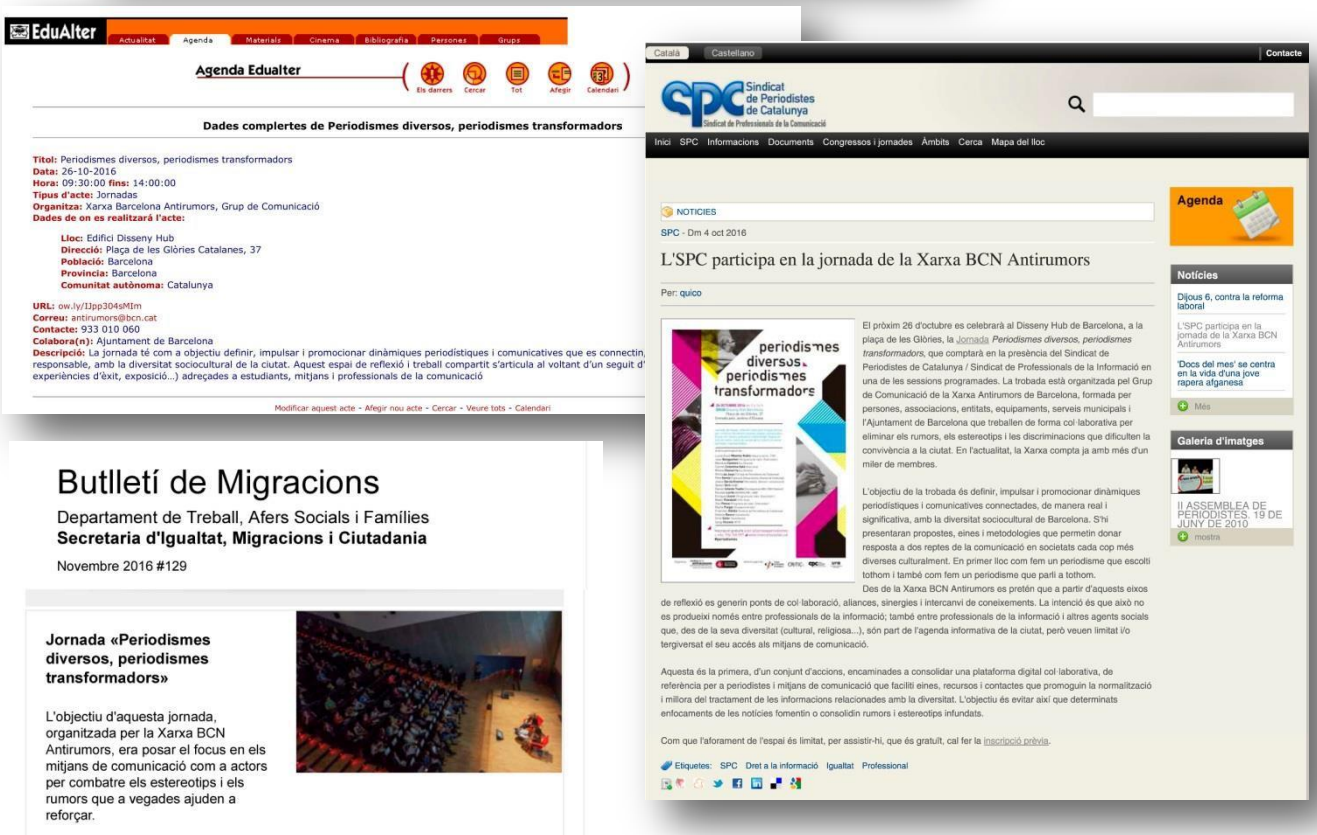

EduAlter

Actualitat Agenda Materials Cinema Bibliografia Persones Grups

Agenda Edualter

Dades complertes de Periodismes diversos, periodismes transformadors

Títol: Periodismes diversos, periodismes transformadors
Data: 26-10-2016
Hora: 09:30:00 **fins:** 14:00:00
Tipus d'acte: Jornadas
Organitza: Xarxa Barcelona Antirumors, Grup de Comunicació
Dades de on es realitzarà l'acte:

Lloc: Edifici Disseny Hub
Direcció: Plaça de les Glòries Catalanes, 37
Població: Barcelona
Provincia: Barcelona
Comunitat autònoma: Catalunya

URL: ow.ly/1Jpp304sMIm
Correu: antirumors@bcn.cat
Contacte: 933 010 060
Colabora(n): Ajuntament de Barcelona
Descripció: La jornada té com a objectiu definir, impulsar i promocionar dinàmiques periodístiques i comunicatives que es connectin, responsable, amb la diversitat sociocultural de la ciutat. Aquest espai de reflexió i treball compartit s'articula al voltant d'un seguit d' experiències d'èxit, exposició...) adreçades a estudiants, mitjans i professionals de la comunicació

Modificar aquest acte - Afegir nou acte - Cercar - Veure tots - Calendari

Català Castellano Contacte

Sindicat de Periodistes de Catalunya
Sindicat de Professionals de la Comunicació

Inici SPC Informacions Documents Congressos i jornades Àmbits Cerca Mapa del lloc

NOTICIES

SPC - Dm 4 oct 2016

L'SPC participa en la jornada de la Xarxa BCN Antirumors

Per: quico

periodismes diversos, periodismes transformadors

El pròxim 26 d'octubre es celebrarà al Disseny Hub de Barcelona, a la plaça de les Glòries, la Jornada *Periodismes diversos, periodismes transformadors*, que comptarà en la presència del Sindicat de Periodistes de Catalunya / Sindicat de Professionals de la Informació en una de les sessions programades. La trobada està organitzada pel Grup de Comunicació de la Xarxa Antirumors de Barcelona, formada per persones, associacions, entitats, equipaments, serveis municipals i l'Ajuntament de Barcelona que treballen de forma col·laborativa per eliminar els rumors, els estereotips i les discriminacions que dificulten la convivència a la ciutat. En l'actualitat, la Xarxa compta ja amb més d'un miler de membres.

L'objectiu de la trobada és definir, impulsar i promocionar dinàmiques periodístiques i comunicatives connectades, de manera real i significativa, amb la diversitat sociocultural de Barcelona. S'hi presentaran propostes, eines i metodologies que permetin donar resposta a dos reptes de la comunicació en societats cada cop més diverses culturalment. En primer lloc com fem un periodisme que escolti tothom i també com fem un periodisme que parli a tothom.

Des de la Xarxa BCN Antirumors es pretén que a partir d'aquests eixos de reflexió es generin ponts de col·laboració, aliances, sinergies i intercanvi de coneixements. La intenció és que això no es produeixi només entre professionals de la informació; també entre professionals de la informació i altres agents socials que, des de la seva diversitat (cultural, religiosa...), són part de l'agenda informativa de la ciutat, però veuen limitat i/o tergiversat el seu accés als mitjans de comunicació.

Aquesta és la primera, d'un conjunt d'accions, encaminades a consolidar una plataforma digital col·laborativa, de referència per a periodistes i mitjans de comunicació que faciliti eines, recursos i contactes que promoguin la normalització i millora del tractament de les informacions relacionades amb la diversitat. L'objectiu és evitar així que determinats enfocaments de les notícies fomentin o consolidin rumors i estereotips infundats.

Com que l'aforament de l'espai és limitat, per assistir-hi, cal fer la inscripció prèvia.

Etiquetes: SPC Dret a la informació Igualtat Professional

Agenda

Notícies

Dijous 6, contra la reforma laboral

L'SPC participa en la jornada de la Xarxa BCN Antirumors

'Docs del mes' se centra en la vida d'una jove rapera afganesa

Més

Galeria d'imatges

II ASSEMBLEA DE PERIODISTES, 19 DE JUNY DE 2010

mostra

Butlletí de Migracions

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies
Secretaria d'Igualtat, Migracions i Ciutadania

Novembre 2016 #129

Jornada «Periodismes diversos, periodismes transformadors»

L'objectiu d'aquesta jornada, organitzada per la Xarxa BCN Antirumors, era posar el focus en els mitjans de comunicació com a actors per combatre els estereotips i els rumors que a vegades ajuden a reforçar.

Llegiu-ne més

CONTINGUT GENERAT

NOTÍCIES

Una jornada connecta periodisme i diversitat sociocultural

Redacció | Actualitzat el 21 Octubre 2016 a les 18:56

El Grup de Comunicació de la Xarxa BCN Antirumors organitza el proper dimecres 26 d'octubre la jornada *Periodismes diversos, periodismes transformadors*. El seu objectiu és definir, impulsar i promocionar de manera conjunta dinàmiques periodístiques i comunicatives que connectin, de manera professional i responsable, amb la diversitat sociocultural de Barcelona, segons explica l'entitat.

La sessió, gratuïta prèvia inscripció, tindrà lloc al Disseny Hub Barcelona de 9 a 14 h.

La jornada està plantejada com un espai de reflexió i treball compartit on hi haurà lloc per a l'intercanvi d'experiències periodístiques, l'anàlisi de les dificultats que es poden trobar els mitjans a l'hora d'exercir la seva tasca, i el diàleg amb entitats i persones relacionades amb la diversitat cultural de la ciutat.

S'obrirà amb *Dona, periodista, negra: estratègies per sobreviure com a persona i com a professional* (9.30 h), una conversa entre les periodistes Carme Colomina i Lucía Mbomío. Posteriorment es presentaran quatre iniciatives comunicatives –Vice, SomAtents, La Directa i el programa de ràdio *Diversitats*– que intercanviaran experiència amb entitats i activistes socials.

La cloenda serà en forma de taula rodona sota el títol *Fer periodisme honest: una cursa d'obstacles?* (12.50 h), amb Xavier Giró, professor de Periodisme Polític a la UAB; Sergi Vicente, director de BTV; Joana García Grenzner, periodista especialitzada en comunicació i gènere; Francesc Ràfols, secretari d'acció interna del Sindicat de Periodistes de Catalunya, i Omaira Beltrán, periodista de la Xarxa BCN Antirumors.

ESCRIURE UN COMENTARI

NOTICIA COMUNICACIÓ21
PORTAL CATALÀ DEL SECTOR DE LA COMUNICACIÓ

Lucía Mbomío: dona, periodista, negra

17.11.2016
Carla Mallol (http://www.nuvol.com/autor/carla-mallol). Barcelona (http://www.nuvol.com/lloc/barcelona).
Comparteix a Twitter (https://twitter.com/intent/tweet?text=Lucia Mbomio: dona, periodista, negra%20%7C%20http://www.nuvol.com/entrevistes/lucia-mbomio-dona-periodista-negra/)
Comparteix a Facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?s=100&p[url]=http://www.nuvol.com/entrevistes/lucia-mbomio-dona-periodista-negra/&p[images][0]=http%3A%2F%2Fwww.nuvol.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2016%2F11%2FIMG_6884-680x680.jpg&p[title]=Luc%C3%ADa+Mbom%C3%ADo%3A+dona%2C+periodista%2C+negra&p[summary]=+No+recordo+m%C3%A9s+de+10+professionals+negres+que+hagin+treballat+com+a+reporteres+a+mitjans+nacionals+)

Carla Mallol (http://www.nuvol.com/autor/carla-mallol)
(http://www.nuvol.com/autor/carla-mallol) Empordanesa resident a Barcelona. Grau d'Estudis Literaris (UB). Col·labora a

NÚVOL PANTALLES (http://www.nuvol.com/pantalles/)
Barcelona, 17 de Novembre 2016

Lucía Mbomío, periodista madrilenya (actualment treballa a TVE i col·labora amb Afroféminas (%20https://afrofeminas.com)) va ser a Barcelona fa uns dies, en motiu de la seva ponència durant la Jornada de "Periodismes diversos, periodismes transformadores (http://www.nuvol.com/noticies/el-sostre-de-vidre-de-la-diversitat/)" organitzada por la Xarxa BCN Antirumors al Museu del Disseny.

(http://www.nuvol.com/wp-content/uploads/2016/11/Lucia-Mbomio.jpg)

Lucia Mbomio

Carla Mallol: Fa uns dies vas participar com a ponent a la jornada de «Periodismes diversos, periodismes transformadors», aquí a Barcelona. De fet, la teva ponència va ser la xerrada inaugural, sota el títol de «Dona, periodista, negra»: Un trinomi amb molta densitat, no trobes?

Lucía Mbomío: Sens dubte, cada paraula té unes connotacions històriques, socials i fins i tot, semàntiques, molt potents. I, posant-les juntes, ja ...

CM: Creus que et defineixen?

LM: Clar, però no completament. Això ho he hagut d'aprendre amb el pas del temps: que no puc cedir al marc en què la societat (i a vegades jo mateixa) m'encasella, a una classificació exògena que, a més a més, és totalment contextual. Si fes exactament la mateixa xerrada al país del meu pare, es titularia «periodista espanyola, d'origen equatoguineà i blanca», perquè fins i tot la «raça» (intencionadament entre cometes) depèn del lloc i del moment.

CM: Com et definiries a tu mateixa?

LM: Complicat, però ho intentaré. Assumeixo que sóc un mar de contradiccions: sóc madrilenya, d'Alcorón (sóc molt de barri), filla d'una dona blanca castellana i d'un home negre d'ètnia fang. He tingut la sort de viatjar molt i he viscut a quatre països, cosa que crec que m'ha obert la ment. Sóc dona i la passió pel país del meu pare em va fer molt més feminista del que ja era. Sóc militant afro-descendent i, en aquesta línia, reivindico la meva espanyolitat, perquè sinó donaria la raó a aquells que són incapaços d'entendre que ho sóc. No obstant, vivint a Guinea Equatorial, vaig entendre alguns aspectes del meu caràcter. Sóc lectora i curiosa, em queda molt per aprendre i més llocs on viure. Per

això, em defineixo com a persona en moviment: estic sent i m'estic redefinint en base al que visc i amb el que em trobo. Sempre parlo d'ell, però he de dir que el llibre d'Aamin Malouf, «Identidades asesinas», m'ha servit de gran ajuda per a fugir de l'encasellament del que parlava fa un moment i interioritzar una identitat polèdrica, líquida i no estancada, sense traumes.

CM: Identidats líquides.. Les noves identitats de què parlava Bauman amb la seva «modernitat líquida». Creus que és possible parlar d'identitats locals o multi-locals?

LM: M'agrada això d'identitats locals i multi-locals. Encaixen molt amb mi. Crec que el meu lloc de naixement és producte de la casualitat, la pàtria em sembla quelcom inaprehensible, massa llunyà, massa gran; els països (especialment els llocs que han estat colonitzats), no deixen de ser construccions. Em sento més pròpia dels llocs petits, ja sigui els llocs que m'han tocat o els que he buscat: és allà on són els meus records.

CM: Fa un moment parlaves de militància afro-descendent, en quin sentit?

LM: Parlo des del punt de vista totalment subjectiu. Per a mi, la militància afro-descendent passa, primer, per un procés de presa de consciència del que ets, de com et llegeixen i d'on et situen. Biològicament sóc mestissa, socialment sóc negra i culturalment, de nou, sóc mestissa. Tot i que crec que tinc un percentatge important de «madrilenyisme». Madrid és el resultat d'una barreja de vàries identitats que comparteixen espais, alegries, penes i contaminació. A partir d'aquí, cadascú es posiciona, assumeix els nous discursos i les pautes de comportament. Des de coses tan senzilles com buscar tenir amistats negres fins a parlar amb el teu entorn blanc de com et sents i què et molesta. Però també accions que tenen impacte a un nombre més elevat de gent com fer entrevistes, articles, etc. Per exemple, des de fa gairebé 3 anys, col·laboro amb Afroféminas amb la intenció d'empoderar a més joves afro-descendents o, des de la meva posició com a reportera de la televisió, denunciar que el racisme existeix a través de xerrades com la de la jornada de l'altre dia. Fa molt poc, juntament amb Paola Hurtado, hem creat «**Radio Melanina** (https://afrofeminas.com/2016/10/01/debate-sobre-produccion-cultural-propia-radio-melanina/)», un programa a l'emissora «Onda Verde de Movimiento contra la intolerancia».

CM: Com a col·laboradora a Afroféminas, creus que el vostre projecte és una forma de periodisme transformador?

LM: En els inicis de Afroféminas vaig estar al costat d'**Antoinette Torres Soler**, la fundadora, a la direcció. Actualment, per falta de temps, hi col·laboro amb textos. Afroféminas té diverses funcions, una d'elles és la de facilitar la trobada i el debat dins la pròpia comunitat afro-descendent, femenina i castellanoparlant, que és molt heterogènia. En aquest sentit, es tracta una mica de ser l'altaveu d'un discurs que, a causa de la seva pròpia diversitat, és 100% polifònic. L'altra funció és la d'abordar temes que poques vegades tenen cabuda a la premsa generalista. I, per últim, visibilitzae, i no pas crear, referents. Aquest últim punt és molt important ja que per culpa de la falta de referents amb els quals molts hem crescut, moltes vegades tendim a pensar que estem sols o soles. Quan no tens a ningú a qui mirar o a qui assemblar-te, pots cometre l'error de creure que determinats rols o llocs no seran mai per a tu. Tenint en compte les nostres mancances i absències habituals, jo crec que sí, que és transformador.

ENTREVISTA NÚVOL
DIARI DIGITAL DE CULTURA EN CATALÀ

Lucía Mbomío: "Una negra periodista! Que això sigui notícia em genera contradiccions"

- Edició: Mar Romero / Foto: Xavi Herrero / Amb el suport de la Xarxa Antirumors
- dijous, 24 novembre 2016

Ser dona i ser negra: Lucía Asué Mbomío (Madrid, 1981) pot parlar de què suposa exercir el periodisme en un món carregat de prejudicis quan pertanys a dos col·lectius discriminats. És reportera al programa de Televisió Espanyola 'Aquí en la tierra' i col·labora amb la revista digital 'Afroféminas', creada per donar veu a les dones afrodescendents. Mbomío va ser l'encarregada d'inaugurar la jornada "Periodismes diversos, periodismes transformadors", organitzada per la Xarxa BCN Antirumors. Mbomío, en conversa amb Carme Colomina, cap de la secció d'internacional del diari 'Ara', exposa els problemes, conflictes i dubtes dels periodistes i dels mitjans a l'hora d'abordar la diversitat.

"Els meus avis a Guinea Equatorial ja tenien DNI espanyol. Però diuen que sóc migrant de segona generació. Els meus fills seran de tercera… Quan deixarem de ser immigrants?"

[Fragment de la conversa de Carme Colomina i Lucía Mbomío del passat 26 d'octubre en la jornada "Periodismes diversos, periodismes transformadors", organitzada per la Xarxa BCN Antirumors]

La primera cosa que em va venir al cap quan preparava aquesta jornada és una anècdota que em va explicar una companya de Londres. Quan va arribar a Brussel·les, si li preguntaven "d'on vens" i ella contestava "de Londres", repreguntaven "sí, però d'on?". Els seus pares són jamaicans. Tenim un concepte de nosaltres mateixos i de les nostres societats molt homogeni. Els periodistes som els que relatem una societat que anomenem diversa, però la vivim de manera diversa?

Jo parlaré no només com a periodista negra, sinó també com una persona que neix a Madrid i que ha de respondre a aquesta pregunta al quadrat: d'on ets? D'Espanya. No, però d'on? Si el que vols saber és d'on provinc, pregunta'm quin és el meu origen. Hi ha imatges molt estereotipades de les persones negres. Llavis grans i vermell Chanel, amb un os al cap, força allunyat del que jo entenc que són les persones negres a dia d'avui. I jo, com a persona negra, he consumit i m'he construït amb aquesta informació, amb tot el que això implica pel que fa a complexos, pors i a vegades fins i tot rancors. Els periodistes al final som persones i estem plens de prejudicis. El problema que tenim és que la nostra feina alimenta les consciències de molta gent. Som un altaveu.

La terminologia és molt important. La guia d'estil de la BBC diu que és millor utilitzar el terme "persona negra" en comptes de "negres", i que en cap cas s'ha d'utilitzar "no blanc" ni "de color" especialment en tractar un context racial. De la mateixa manera, adverteix sobre la utilització del terme "immigrant" quan ens referim a persones nascudes al mateix país.

Diuen que jo sóc migrant de segona generació. Quan deixaré de ser-ho? Els meus fills seran de tercera, després de cinquena… Fins quan? Si em poso 'farruca', puc dir que sóc castellana vella: el meu pare i avis van néixer a Guinea Equatorial, que va ser una colònia espanyola. Mai van tenir una altra cosa que no fos un DNI. El terme "migrant", a més d'allunyar-nos, té conseqüències: hi ha una racialització de la nacionalitat. Quan em feien la pregunta al quadrat, jo deia directament que era equatoguineana, perquè acabava abans. Però amb el pas del temps he entès que fer això és permetre que guanyin aquells que no són capaços d'entendre que jo també puc ser d'aquí. A més, vaig anar a Guinea Equatorial i em vaig adonar que tampoc sóc d'allà. Hem de permetre aquestes identitats líquides, per les quals som prismes amb infinitat de cares: no només sóc negra, no només sóc espanyola, no només sóc d'origen equatoguineà, però sí sóc equatoguineana, espanyola, madrilenya, d'Alcorcón i mil coses més. A banda d'això, és cert que la comunitat negra hem de fer autocrítica sobre la terminologia perquè hauríem d'arribar a un consens. Però, per descomptat, entenc que no es pot dir "negre". L'altre dia, 'El País' titulava: "Un policía blanco mata un negro". Un negre què, un jersei negre? Una persona negra, com a mínim. I el fet que existeixi una guia d'estil de la BBC respecte a això i que aquí no existeixi també és significatiu. Moltes vegades informem sobre col·lectius dels quals no tenim ni idea i ho fem amb certa irresponsabilitat. A vegades també amb certa innocència.

Foto: XAVI HERRERO

"Quan parlo de racisme i em responen que el fenomen migratori és recent a Espanya, m'estan insultant"

Hem fet la nostra primera autocrítica. Ara podem fer l'autocrítica dels mitjans: com aborden la diversitat cultural com la immigració?

S'associa negritud a migració. La negritud està estereotipada. La persona negra és un estranger, un immigrant. Immigrant negre és automàticament africà —Colòmbia o el Brasil tenen una quantitat ingent de població afrodescendent—; africà és pobre, i immigrant africà és pastera. Immigrant no és el mateix que refugiat, perquè el refugiat és àrab. Els mitjans no s'aturen a analitzar un context, a explicar d'on vénen aquestes persones, i jo crec que això és un dels problemes principals. No sabem d'on vénen. Subsaharià què és? Subsaharià no existeix. Digues que vénen de Mali i explica què està passant al nord de Mali. Així potser podré començar a empatitzar amb aquesta gent. A mi em rebenta quan es diu que "els sirians s'assemblen a nosaltres". I què? És necessari que s'assemblin a mi? Jo porto empatitzant amb gent que no s'assembla gens a mi tota la vida. Aquest tractament genera una divisió racista o paternalista del col·lectiu negre. Per exemple, 'Público' va publicar una informació sobre les migracions massives de persones sirianes, però a la fotografia surten persones negres. Ho fa 'Público', que 'a priori' és gent oberta de ment però que no deixa de beure dels mateixos estereotips que tenim tots. Un dels arguments que més em responen quan parlo de racisme és que el fenomen migratori és recent a Espanya. Per mi, això és insultar-me. Estàs obviant que hi ha un territori, Guinea Equatorial, que des del segle XVIII va pertànyer a Espanya, amb tot el que comporta.

RELATORIA CRÍTIC
PERIODISME D'INVESTIGACIÓ

Indirecta (/seccionspaper/indirecta)

Lucía Asué Mbomío: "He abaixat el puny per estendre la mà"

Periodista i activista social

Alex Romaguera (HTTPS://TWITTER.COM/ALEXROMAGUERA)
30/11/2016

La majoria de població té una imatge simplista i antiquada de la comunitat negra, trufada de tòpics i, sovint, associada a conflictes. Lucía Asué Mbomío Rubio, filla de pare guineà i mare espanyola, la va patir d'adolescent quan, a l'escola de música d'Alcorcón, l'anomenaven la "nota negra". També s'hi va trobar quan, després de passar per diverses ràdios locals, va entrar a fer de reportera al programa de Televisió Espanyola Españoles en el mundo. En alguns moments, va sentir que era la quota mestissa. Després d'aquest període, Mbomío ha volgut oferir la seva mirada crítica a través del web Afroféminas, una finestra per conèixer escriptores i acadèmiques negres desconegudes pel gran públic, o de Ràdio Melanina, de la qual és codirectora. Als seus 35 anys, l'actual conductora d'Aquí la tierra (TVE) es troba immersa en projectes com un documental sobre la trobada entre cultures africanes a través de la música i també en un llibre dedicat a les dones que, durant el franquisme, es van casar amb homes provinents de Guinea Equatorial. Orgullosa del seu mestissatge, aprofita aquests altaveus per defensar el diàleg com a antídot contra els microracismes que afloren a la societat.

/ MIGUEL LÓPEZ MALLACH

Què et porta a ser reportera de televisió?

Sempre he estat una lectora voraç, però va coincidir que, de petita, el meu cosí Joaquín Mbomío feia pràctiques de periodisme i m'entrevistava. Allò em va animar a escriure, però no pensava que arribaria a ser periodista; va ser l'atzar que m'hi va portar. Després de treballar a la ràdio de Fuenlabrada i a l'Agència EFE, vaig participar en un càsting per la televisió mentre estava en una ONG. És quan vaig quedar fascinada pel llenguatge audiovisual, en què disposes de la imatge, el so i altres instruments per explicar històries. Des d'aleshores, el meu oci ha esdevingut el meu ofici.

Ser filla de pare guineà i mare espanyola t'ha obligat a saber qui ets?

Cada dia m'ho plantejo, perquè ser negra a Espanya no és fàcil. T'ho recorden quan et pregunten d'on ets tot i que, en realitat, volen saber d'on véns. De petita, aquesta situació em va crear un pòsit de dubtes sobre la meva identitat, cosa que molts nens i nenes de la meva edat ni es preguntaven.

ENTREVISTA LA DIRECTA

Una jornada organitzada pel **Grup de Comunicació Xarxa BCN Antirumors:**
ACATHI| Associació catalana per a la integració d'homosexuals, bisexuals i transsexuals immigrants.
ACS BAC DE RODA| Associació Cultural i Social Bac de Roda
AJUNTAMENT DE BARCELONA
BOCA RÀDIO| Associació Juvenil d'Amics de la Ràdio a Horta-Guinardó
CASA ASIA
CENTRE EUROÀRAB
COL.LEGI DE PERIODISTES
DIVERSCAT EN ACCIÓ
ESPAI AVINYÓ
FAGIC| Federació d'Associacions Gitanes de Catalunya
FUNDACIÓ ITACA|NEWSCATTV
FUNDACIÓ SURT
FUNDACIÓ TRINIJOVE
Associació Intercultural LLATINS PER CATALUNYA
SOS RACISME

Relatories realitzades per:
Alba Tarroc
Candela Blanco
Crític
Gaëlle Patin
Jose Peñin
María Alejandra Forero

Buidatge relatories i material gràfic:
Kira Bermúdez